

א) [נעיל ית.], ב) ר"מ מ"ו, ג) לעיל ח. ד) ר"מ מ"ו, ה) [נעילתא חולין קמ"א], ו) [ועין מוס' נלהל ל: ד"ה פ"ג]

רבינו הגנאל

ורחינו, לא בחוד יזמנא וכו', והא משונה היא, (דשמו) [ושרון] ביה בורני פ"י כגון שהיו זרעוניו בכלי, והכניס העוף ראשו בתוכו ואל, שאינה משונה אלא כך דרכו. בעי רב אשי, צוררות כי אורחיהו הא חצי קיימ' לן היל' חצי נוק. יש שנינו בצוררות ואם ישנה לא יתחייב אלא חצי שלשה לה' הנוק שהוא רביע לכל הנוק, או אין שינוי. ועלתה בתיקו. וכן כחו עוד רב אשי כח כחו המוכנס דאמי' צוררות נוק שלם מוקי' לה בכוחו והא דגמירא לן היל' צוררות חצי נוק גם הוא גמיר היל' דא ומוקי' לה בכח כחו או דילמ' לא גמיר היל', ועלתה גם זו בתיקו. פ"י כח כחו, כגון שהיה פרה מהלכת ונתנה צורו מתחת רגליה ושברה כלם, זה כחה. אבל אם נתו עוד שבר מן הכלי ונפל על כלי אחר ושברו, זה היא כחו כחו. פ"ס. היתה מבעטת או שהיו צוררות וכו'. איבעיא להו מהני' היכי פירושא, היתה מבעטת והזיקה בבעטה דהיא תולדה דקין, וצוררות כי אורחיהו, ובחריהו חצי נוק ורבנן היא, או דילמ' היתה מבעטת והזיקה בבעטה שהיא תולדה דקין, אינמי צוררות בבעטה חצי נוק. הא צוררות כי אורחיהו נוק שלם, ומתני' (רבנן) [סומכוס] היא. ת"ש וסיפא דמתני', דרסה על כלי ושברו ונפל על כלי אחר ושברו, על הראשון משלם נוק שלם ועל האחרון חצי נוק. ואי סומכוס, מי אית ליה חצי נוק. פ"י דרסה על כלי ושברו, קיימ' לן רגל ברשות הניזק נוק שלם. אבל אם נתו מכח דרסה, השבר ההוא ונפל על כלי אחר ושברו, דהיינו צוררות כי אורחיהו, חצי נוק. ש"מ מתני' רבנן היא, דלסומכוס לית ליה חצי נוק. וכי תימ' הא דתני דרסה, לאו דרסה על הכלי ממש אלא דרסה על אבן והלכה ונפלה האבן מכח דרסה על כלי ושברו, ועוד נתו שבר מן הכלי בעת שבירתו ונפל על כלי אחר ושברו, נשמע הכלי הראשון נשבר מכחה ולפיכך משלם נוק שלם ושני מכח כחה לפיכך חצי נוק, אלא הא דבעא רב אשי כו'. ואמרי' רב אשי כרבנן מוקי לה ובעי לה הכי, היתה מבעטת והזיקה בבעטה וצוררות כי אורחיהו, בחריהו מחמת נוק. הא צוררות מחמת

כיצד הרגל פרק שני בבא קמא

משונה הוא. המכונן שאין דרכו לתקוע ככלי: **זשדו זיה צורני.** שיש זרעים בכלי דאורחיה להכניס ראשו בתוכו ולאכול וכיון דאורחיה לאכול אורחיה נמי לזעוק: **יש שנוי לזרווח לרביע נוק.** לרביע דפליגי אסומכוס ואמרי לזרווח כי אורחיה חצי נוק היכל דשינה זהו כגון צעטו צרגלה ומחמת ציעוט התיה לזרווח ושברה כלים מי חשיב שנוי והוי כחם ומשלם רביע נוק דהא אהעלאתן חצי נוק הלכך תמונת רביע נוק: או אין שנוי לשלם רביע ולעולם חצי נוק שאין תמות והעדאה זהם דלא אשכחן תם דמשלם צליר מפלגא: **מכלל דאין שנוי.** דלא יש שנוי לרביע הוי ח"נ להעדאתן ואמאי אלעריכא לרצא למיבעי דלא אין העדאה לשלם נוק שלם דהא תמות רביע נוק והעדאה חצי נוק: **ומשני רב אשי דלמא רצא אס סמלי לומר קאמר.** ומרריהו מספקי ליה והכי קא מציעא ליה יש שנוי או אין שנוי ואס תמני לומר אין שנוי וזו היא דתמותו יש העדאה לתמות זו או אין העדאה: **מי גמיר סלסה.** למשה מסקני דחאי נוק לזרווח ומוקים לה בכח כחו או לא גמיר: **והזיקה בצעטו.** צלל לזרווח ותולדה דקין היא: **פ"ג.** דקמני סיפא דמתני': **דרסה על הכלים כו'.** מדחייב לזרווח חצי נוק ש"מ מתני' לאו סומכוס היא: **ראשון להסוה.** אותו כלי שנשבר מחמת התום שביר כלים שדרכה עליו קרי ראשון ואע"ג לזרווח יניחו משלם נוק שלם דסומכוס היא: **אחרון להסוה.** כגון שמאותו כלי שנשבר ע"י לזרווח התום שבירם ושברו כלי שלישי דהוי כח כחו ומש"ה משלם חצי נוק: **ספשוט.** ציעא דרב אשי: **רב אשי כרבנן מוקי לה.** והך ציעא דבעי רב אשי לעיל יש שנוי לזרווח או אין שנוי אהא מתניתין צעי לה והכי קצעי היתה מצעטת כו': **היסה מהלכת.** צחלר הניזק מנלה לזרווח וא"א שלל תהא מנתות כו': **אורחיה הוא.** וכזרווח דעלמא הוא ומשלם ח"נ: **או דלמא הססא מיהא מחמת ציעוט הוא.** וא"ת יש שנוי לזרווח לרביע נוק הא רביע נוק משלמת: **לישנא אחרונה אורחיה הוא.** ולזרווח יניחו ותולדה דרגל אפילו אייעד ציעוט והתיה הא לא משלם אלא חצי נוק דהא צללו הכי הוואי מנתה או דלמא מחמת ציעוט שלם דכיון דמשונה הוא הוי תולדה דקין. מפי המורה אצל הראשון עיקר: **לקרן מדמינן ליה.** הואיל ה' (וצעטו) וחייבת ח"נ כי קרן: או

י"א.

ובהא קמיפלאגי. תימה מנליה דפליגי דלמא רמי צר יחזקאל דאייעד ואמרי צי רב צלל אייעד וי"ל דא"כ מאי קמ"ל אמרי צי רב ואין לתמוה היכי פליג אצרייתא דסתם אמרי צי רב משמיה דרב ורב תנא ופליג א"ר משום דלא מיתני צי ר' חייא ור' אשעיא לא מותצינן מיניה תיובתא:

ובי תימא ראשון להתזה. ואע"ג דלא שייך לפרש הכי צרייתא דלקמן דתני עלה צד"א צרשות הניזק אצל צרה"ר על הראשון פטור ועל האחרון חייב ואי ראשון להתזה כך יכול להיות ראשון להתזה או צרשות הניזק או צרה"ר כמו שני להתזה מכל מקום מתניתין מצי שפיר מיפרשא הכי:

רב אשי כרבנן מוקי לה ובעי לה הבי. הוה מצי למימר דלמ"ל קאמר את"ל לאו ככחו דמי מתניתין רבנן היא או סומכוס היא אלא עדיפא ליה למיבעי ציט שנוי ואין שנוי ונראה דציעא דלעיל לא היתה אלא חצי מתניתין איירי לזרווח כי אורחיה או ע"י שנוי ותו לא והש"ס הוסיף מדעתו רבנן היא או סומכוס היא ורב אשי מפרש דאיציעא להו אי יש שנוי לרביע או אין שנוי וכה"ג איכא פ' המקבל (צ"מ דף ק"ב. ושם ד"ה אומן) גבי ציעא דרב ששת דקבלן עובר צלל תלין או אין עובר שהוסף הש"ס לומר אומן קונה צעט כלי כו' ורב ששת שאלו סתם ובהגהל קמא (לקמן דף ק"ט. ושם ד"ה צלחא) מוכח דמייירי צלחא דאגרתא:

במקום שאי אפשר לה א"ב וכו'. אין לפרש דאיירי צרה"ר ומיבעיא ליה דלס אורחיה פטור מניד דהוה ארגל מדלל קאמר היתה מהלכת צרשות הרבים כמו צעטא דצמוןן ופ"ה עיקר: **אצל**

ביעוט רביע נוק ויש שנוי יא דלמא היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או צוררות מחמת ביעוט חצי נוק ואין שנוי תיקו: בעי מיניה רבי אבא בר ממל מרבי אמי ואמרי לה מרבי חייא בר אבא היתה מהלכת במקום שאי אפשר לה אלא אם כן מנתות ובעטה והתיה והזיקה מהו כן אורחיה הוא או דלמא השתא מיהא מחמת ביעוט קמנתוה צוררות תיקו: **בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברה"ר** (ובעטה) והתיה והזיקה מהו לקרן מדמינן ליה וחייבת או דלמא תולדה דרגל הוא ופטורה אמר ליה המסתברא תולדה דרגל הוא התיה ברה"ר והזיקה ברה"י מהו א"ל עקירה אין כאן הנחה יש כאן איתביה היתה מהלכת בדרך והתיה בין ברה"י בין ברה"ר חייב מאי לאו התיה ברשות הרבים והזיקה ברה"ר לא התיה ברה"ר והזיקה ברה"י והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן א"ל הדרי בי איתביה דרסה על הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נוק שלם ועל האחרון משלם חצי נוק ותני עלה במה דברים אמורים ברשות הניזק אבל ברה"ר על הראשון פטורה ועל האחרון חייבת מאי לאו התיה ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התיה ברשות הרבים והזיקה ברה"י והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן אמר ליה הדרי בי איני והאמר

ובהא קמיפלאגי מר סבר יש העדאה ומר סבר אין העדאה לא בחד זמנא ובפלוגתא דסומכוס ורבנן קמיפלאגי והא משונה הוא דאית ביה בורני בעי רב אשי יש שנוי לזרווח לרביע נוק או אין שנוי לזרווח לרביע נוק ליה מדרבא דבעי רבא יש העדאה לזרווח או אין העדאה לזרווח מכלל דאין שנוי דלמא רבא אם תמצוי לומר קאמר אם תמצוי לומר אין שנוי יש העדאה או אין העדאה תיקו: **בעי רב אשי כח כחו לסומכוס ככחו דמי או לא מי גמיר הלכה ומוקי לה בכח כחו או דלמא לא גמיר הלכה כלל תיקו:** היתה מבעטת או שהיו צוררות מנתוין מתחת רגליה ושברה את הכלים משלם חצי נוק: **איבעיא להו היכי קאמר היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או צוררות כאורחיהו משלם חצי נוק ורבנן היא או דלמא היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או צוררות מחמת ביעוט משלם חצי נוק הא כי אורחיה משלם נוק שלם ומני סומכוס היא ת"ש מסיפא דרסה על הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נוק שלם ועל האחרון חצי נוק ואי סומכוס מי אית ליה חצי נוק וכי תימא ראשון ראשון להתזה ושני שני להתזה ושאיני ליה לסומכוס בין כחו לכח כחו אלא הא דבעי רב אשי כח כחו לסומכוס ככחו דמי או לאו ככחו דמי תפשוט ליה דלאו ככחו דמי רב אשי כרבנן מוקי לה ובעי לה הכי היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או צוררות כאורחיהו חצי נוק הא מחמת**

ביעוט רביע נוק ויש שנוי יא דלמא היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או צוררות מחמת ביעוט חצי נוק ואין שנוי תיקו: בעי מיניה רבי אבא בר ממל מרבי אמי ואמרי לה מרבי חייא בר אבא היתה מהלכת במקום שאי אפשר לה אלא אם כן מנתות ובעטה והתיה והזיקה מהו כן אורחיה הוא או דלמא השתא מיהא מחמת ביעוט קמנתוה צוררות תיקו: **בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברה"ר** (ובעטה) והתיה והזיקה מהו לקרן מדמינן ליה וחייבת או דלמא תולדה דרגל הוא ופטורה אמר ליה המסתברא תולדה דרגל הוא התיה ברה"ר והזיקה ברה"י מהו א"ל עקירה אין כאן הנחה יש כאן איתביה היתה מהלכת בדרך והתיה בין ברה"י בין ברה"ר חייב מאי לאו התיה ברשות הרבים והזיקה ברה"ר לא התיה ברה"ר והזיקה ברה"י והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן א"ל הדרי בי איתביה דרסה על הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נוק שלם ועל האחרון משלם חצי נוק ותני עלה במה דברים אמורים ברשות הניזק אבל ברה"ר על הראשון פטורה ועל האחרון חייבת מאי לאו התיה ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התיה ברשות הרבים והזיקה ברה"י והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן אמר ליה הדרי בי איני והאמר

דלמא. כל לזרווח כי אורחיהו תולדה דרגל ופטור צרה"ר: **הסוה צרה"ר.** כי אורחיה והלכו לזרווח צרשות הניזק ושברו כלים: **הנחה יש לאן.** בתמיה. כלומר פטור הואיל ועקירה הואי צמקוס פטור: **והזיקה צרה"ר.** חייבת. אי אמרת צלחא לזרווח כי אורחיהו לקרן מדמינן להו לחייב צרה"ר כי קרן דהא דמי לקרן דמשלמת חצי נוק כי קרן ואע"ג דקרן משונה הוא ולזרווח אורחיה הוא הלכך צרשות הרבים חייבת חצי נוק אלא לדיק דלמרת כל לזרווח כי אורחיה לרגל מדמינן להו משום דהוי תולדה דרגל ואע"ג דהתם נוק שלם ולזרווח חצי נוק אלא חצי נוק חייב צרה"ר חייב: **על הראשון פטור.** דרגל הוי ועל האחרון חייב מאי לאו כו': והא"ר

עין משפט נר מצוה

יח א מ"י פ"ב מהל' מוקי ממון הל' ט י וע' בהשגות ובמ"מ סמג עשין טו טושי"ע ח"מ פ"י ט"ז סעיף ט: **י"ב ב ג ד מ"י פ"ב מהל' מוקי ממון הלכה ו סמג עשין טו טושי"ע ח"מ סמג ט"ז סעיף ט: ח: כ ה מ"י ט"ז הלכה ו עשין בהשגות ובמ"מ טושי"ע ט"ז סעיף ג: **כ"א ו מ"י ט"ז הלכה ד טושי"ע ט"ז סעיף ד:****

רבינו הגנאל (המשך)

ביעוט, חצוי שלחצי שהוא רביע שלוקח ויש שינוי לצוררות, וכל דין משונה לשלם חצי מה שמשלם כדרכה, או דילמ' היתה מבעטת כו'. ועלתה בתיקו. בעי ר' אבא בר ממל היתה מהלכת במקום צוררות שאי אפשר לה [אלא] אם כן מנתות [ובציעטו] והתיה מהו. בין דלא איפשר לסגויי אלא אם כן מנתות, אורחה הוא ורגל ברשות הנוק נוק שלם משלם. או דילמ' השתא מיהא ביעוט נתון, וצוררות ניהו. ועלתה בתיקו. וכל הני שמענתא דסלקא להו בתיקו. קיימ' לן דממונא לקולא ולא מפקינן. בעי ר' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברשות הרבים והתיה מהו. לקרן מדמינן ליה וחייב לשלם דרגל היא. פשט ליה כרבא דאמי בריש פירקין קמא צוררות תולדה [דרגל] הן ופטורה ברשות הרבים. תוב בעא, הויתה ברשות הרבים והלך הצורו והזיק ברשות היחיד מהו. אמי ליה עקירה אין כאן הנחה יש כאן. כלומר, במקום העקירה רשות הרבים היא ופטורה, וכיון שאין חייב על העקירה בהנחה לא איכפת לן היכא היא. ואותיב עליה והודר ביה, ואמי ליה הדרי בי, ש"מ.

